

13. 10. 2025

OTÁZKA TÝDNE

Můžu se nechat preventivně vyšetřit na osteoporózu?

ODPOVĚĎ

VZP spustila 1. dubna 2023 tzv. Populační program časného zachytu osteoporózy v ČR. Hlavním cílem programu je včasná léčba tohoto závažného onemocnění a snížení počtu osteoporotických zlomenin. **Nechat se vyšetřit v rámci plošného zachytu osteoporózy mohou všichni pojištěnci splňující indikační kritéria** (viz dále). Programu se nemohou zúčastnit pacienti, kteří jsou diagnostikováni a léčeni s osteoporózou nebo osteopenií (předstupeň osteoporózy).

Co je to osteoporóza?

Osteoporóza je metabolické onemocnění kostní tkáně. Projevuje se jejím úbytkem (řídnutím kostí), což vede ke zvýšené křehkosti kostí a vyššímu riziku zlomenin i po malém úrazu nebo spontánně. Nemoc zpravidla probíhá bez jakýchkoli příznaků či bolesti, tzn. pacient o ní nemusí dlouhou dobu vědět. Odhalena bývá velmi často až po úrazu – mezi nejčastější patří např. zlomenina krčku (horního konce) stehenní kosti, obratle nebo zápěstí. Ve vyšším věku s sebou tyto úrazy nesou řadu komplikací a jejich následky mohou být fatální. Klíčová by proto měla být prevence osteoporózy, která spočívá ve zdravém životním stylu a životosprávě, dostatku pohybu a zdravé výživě bohaté na vápník a vitamin D.

Kdo se může nechat vyšetřit?

Ženy do roku po menopauze do 59 let, muži od 65 do 69 let

Všeobecný praktický lékař nebo gynekolog s pacientem v rámci preventivní prohlídky (ve dvouletých intervalech) projde anamnézu a vyplní jednoduchý dotazník FRAX. Ten slouží k odhadu rizika zlomeniny v následujících 10 letech. **V případě, že vznikne podezření na onemocnění osteoporózou, je u pacienta provedeno měření kostní hustoty denzitometrem.**

Ženy od 60 let a muži od 70 let

U této věkové skupiny pojištěnců je stejné vyšetření (měření kostní hustoty denzitometrem) automaticky součástí preventivní prohlídky (ve dvouletých intervalech) u všeobecného praktického lékaře nebo u gynekologa, jen bez vyplňování dotazníku FRAX.

Jak vyšetření probíhá?

Měření kostní minerální hustoty (BMD) se provádí celotělovým kostním denzitometrem (DXA), a to v ordinaci praktického lékaře nebo gynekologa nebo může být pacient odeslán na pracoviště vybavené denzitometrem. Vyšetření není bolestivé ani invazivní, radiační dávka je nižší než u klasického rentgenu (RTG). Pacient během vyšetření leží oblečený na speciálním lůžku a scanner denzitometru zachycuje jednu nebo více oblastí kostí. Měření obvykle probíhá na dvou až třech místech – v oblasti bederní páteře, horní části stehenní kosti a na předloktí. **Dle výsledku denzitometrického vyšetření lékař zvolí další postup** (pravidelné sledování pacienta, zahájení léčby nebo odeslání ke klinickému osteologovi).

Vyšetření na specializovaném pracovišti

Při podezření na onemocnění osteoporózou může praktický lékař nebo gynekolog doporučit pacienta ke specializovanému vyšetření v osteologické ambulanci u klinického osteologa.

Proč musím vyplňovat dotazník FRAX?

Dotazník FRAX umožňuje určit riziko osteoporotické zlomeniny v následujících 10 letech. Je tedy vodítkem, zda je třeba u pacienta provést denzitometrické vyšetření. Používá se [standardizovaný dotazník](#), jehož vyplnění zabere zhruba 10 minut. Dotazník zjišťuje základní informace o pacientovi (věk, váha, výška atd.), životosprávu (konzumace alkoholu, kouření), pacientovu a rodinnou anamnézu (se zaměřením na zlomeniny).

Léčba osteoporózy

Na základě výsledku provedených vyšetření lékař stanoví diagnózu. Léčba osteoporózy vyžaduje individuální přístup – lékař po zhodnocení všech dostupných informací (věk pacienta, výskyt zlomenin, stupeň úbytku kostní hmoty – BMD, výsledky vyšetření atd.) doporučí pacientovi vhodnou léčbu. Ta probíhá farmakologicky, tzn. předepsáním léčivých přípravků. Základem je užívání vápníku a vitamínu D. Lékař pacientovi může také předepsat hormonální substituční léčbu (nahrazuje nedostatek hormonů v těle), léky, které zabraňují ztrátě hustoty kostní hmoty (tzv. bisfosfonáty), nebo biologickou léčbu.

Úhrada z veřejného zdravotního pojištění

Veškerá indikovaná vyšetření jsou hrazena z veřejného zdravotního pojištění. Všechna je nutné provést ve smluvních zdravotnických zařízeních (tzn. u poskytovatele zdravotních služeb, který má smlouvu se zdravotní pojišťovnou pacienta).

Seznam pracovišť zapojených do populačního programu časného zachytu osteoporózy

Seznam pracovišť, která provádějí denzitometrické vyšetření, naleznete na webu VZP: [Seznam pracovišť zapojených do populačního programu časného zachytu osteoporózy v ČR - VZP ČR](#).

Viktorie Plíková

tisková mluvčí